

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3179/2020. (V. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 13.P/P.21.813/2014/77. számú ítélete, a Fővárosi Ítéletábla 4.Pf.21.362/2017/8. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.VI.21.112/2018/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó 2019. október 2-án az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2019. november 29-én benyújtott indítványkiegészítésében kérte a Fővárosi Törvényszék 13.P/P.21.813/2014/77. számú ítélete, a Fővárosi Ítéletábla 4.Pf.21.362/2017/8. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.21.112/2018/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XXIV., XXVIII. és 28. cikkével.
- [2] 2. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló per felperese volt. A per alapjául szolgáló tényállás szerint a per II. rendű alperese (a továbbiakban: eladó) 1995-ben vásárolt egy Budapest III. kerületi lakást egy házaspártól (a továbbiakban: eredeti tulajdonosok), azonban a tulajdoni lapra nem jegyeztette be saját tulajdonszerzését. Ezt követően, 1997-ben eladta az ingatlant a felperes indítványozónak, aki úgy vette meg azt, hogy tisztában volt vele, hogy az eladó még nem az ingatlan-nyilvántartás szerinti tulajdonos. Azzal is tisztában volt, hogy az ingatlanon terhek vannak; mindezeket az adásvételi szerződést készítő ügyvéd (egyben a per V. rendű alperese) belefoglalta mind az előszerződésbe, mind a végleges szerződésbe. Bár az eladó jogszavatosságot vállalt az ingatlan per-, teher- és igénymentességéért, azaz azért, hogy harmadik félnek nincs az ingatlanon olyan joga, amely a vevő felperes tulajdonszerzését akadályozza, illetve vállalta, hogy az ingatlanon fennálló terheket megszünteti, ezt végül nem tette meg, mindössze egy banki igazolást adott át a felperesnek arról, hogy a bank az eredeti tulajdonosok vele szemben fennálló tartozásának megszűnését elismerte, és hozzájárult a tulajdoni lapon szereplő jelzálogjog, illetve az azt biztosító elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez. Ezt követően egészen 2005-ig sem a felperes vevő, sem az eladó nem tett semmit, hogy a vevő tulajdonszerzése az ingatlan-nyilvántartásban megjelenhessen, illetve hogy az ennek előfeltételét jelentő eredeti tulajdonosok tulajdonjoga az ingatlan-nyilvántartásban is megszűnjön.
- [3] Az indítványozó ezt követően megbízta a szerződést is készítő és ellenjegyző ügyvédet, hogy töröltesse az ingatlan tulajdoni lapján az eredeti tulajdonosok tulajdonjogát, és jegyeztesse be az övét, illetve töröltesse onnan a jelzálogjogot. Utóbbit a banki igazolás birtokában az ügyvéd meg tudta tenni, ám az előbbit nem, tekintettel arra, hogy az eredeti tulajdonosok és az eladó közötti, más ügyvéd által készített 1995-ös adásvételi szerződés alapvető formai hibákban szenvedett (pl. nem volt rajta sem dátum, sem az ügyvéd szárazbélyegzőjének lenyomata, sem az „ellenjegyzem” megjelölés, továbbá nem készített az ügyvéd törlési engedélyt sem). Mivel ezt követően a tulajdoni lapon még mindig az ingatlan tulajdonosaiként szereplő eredeti tulajdonosok újabb adósságba keverték magukat, amire tekintettel a hitelező javára a tulajdoni lapon újjólag végrehajtási jogot jegyeztek be, ezért nyilvánvalóvá vált, hogy a tehermentes tulajdonszerzés – az eladó jogszavatossága ellenére – nem következhet be, így a felperes 2009-ben elállt a szerződéstől. A megindított perben a bíróság elrendelte az eredeti állapot helyreállítását, valamint az ingatlan 1997-es értékének megfelelő összegnek és az attól számított késedelmi kamatoknak az eladó által a vevő felperes indítványozó részére történő megfizetését, amit az eladó meg is fizetett az indítványozónak.
- [4] A jelen alkotmányjogi panaszban támadott ítéletek alapjául szolgáló perben az indítványozó felperesként egyebek mellett azt kérte a bíróságtól, hogy az kötelezze egyetemlegesen az eladót és az 1997-es adásvételi szerződést készítő ügyvédet a 2009. évi ingatlanérték, vagyis az elállás időpontja szerinti, továbbá az ezt meghaladó

kárának megtérítésére, arra tekintettel, hogy a 2009-es forgalmi érték meghaladta az 1997-est, illetve a jogerős ítélet meghozatala idejében az ingatlanok forgalmi értéke szintén lényegesen meghaladta a 2009-es értéket. Kérte a foglaló összegének kétszeres visszatérítését is, valamint az ingatlannal kapcsolatos ügyek intézésével járó stressz, cukorbetegségének romlása és a környezete őt lesajnáló hozzáállása miatti presztízsveszteség okán őt ért nem vagyoni kár megtérítését is. A Fővárosi Törvényszék 13.P/P.21.813/2014/77. számú ítéletével a felperes kereseti igényének kisebb mértékben helyt adva kötelezte a II. rendű alperest, azaz az eladót 3 030 000 Ft és annak késedelmi kamatai megfizetésére, egyebekben a keresetet elutasította. Indokolásában kifejtette, hogy az 1997-es és a 2009-es ingatlanérték különbsége a felperesnek jár, ez a szakértői vélemény szerint 6 060 000 Ft. Mivel azonban a felperes magatartása is súlyosan felróható volt, és messze nem tett meg mindent annak érdekében, hogy a kárt elhárítsa vagy csökkentse, konkrétan nyolc éven keresztül nem tett semmit tulajdonszerzése érdekében, ezért a bíróság 50–50%-os kármegosztást alkalmazott. A foglaló kétszeres visszatérítése iránti igényről megállapította, hogy az az előszerződés biztosítéka volt, és a szerződést ennek alapján meg is kötötték, az tehát nem jár kétszeres mértékben vissza; a foglalót pedig beszámították az ingatlan vételárába, így annak megtérítésével a foglaló értéke is már megtérült. A nem vagyoni kártérítés iránti igényt is elutasította a bíróság, mivel a felperes semmilyen olyan bizonyítékot nem csatolt és nem ajánlott fel, amellyel állításait igazolni tudta volna; az orvosszakértő pedig konkrétan azt állapította meg, hogy a felperes cukorbetegségében romlás nem tapasztalható. Az V. rendű alperes ügyvéd részéről a bíróság felróható magatartást megállapítani nem tudott, ezért a vele szemben előterjesztett kereseti kérelmet is elutasította.

- [5] A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábrla 4.Pf.21.362/2017/8. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította. Az ítéletábrla szerint az 1997-es összeg utáni késedelmi kamatokkal a felperes kára teljes egészében megtérült, ezért vagyoni kártérítés nem jár számára; a többi kereseti követelés tekintetében osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. A felülvizsgálati eljárásban a Kúria érdemben vizsgálta a jogerős ítéletet, és azt Pfv.VI.21.112/2018/14. számú ítéletével részben (a vagyoni kártérítési keresetet a II. rendű alperessel szemben elutasító rendelkezést illetően) hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét e tekintetben helyben hagyta, a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét pedig egyebekben hatályában fenntartotta. A Kúria tehát ugyanazt a döntést hozta, mint az elsőfokú bíróság, alapvetően egyetértve annak jogi indokaival. Mind a Fővárosi Ítéletábrla, mind a Kúria érdemben vizsgálta a felperes hivatkozásait, azokat azonban sem előbbi, sem (egy kivétellel) utóbbi nem tartotta megalapozottnak.
- [6] 3. Az indítványozó mindhárom ítélettel szemben az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a később csatolt indítványkiegészítésében kérte a támadott ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XXIV., XXVIII. és 28. cikkével. Érvelése szerint az eljáró bíróságok nem merítették ki kereseti kérelmét, nem indokolták meg kellő mértékben döntésüket, illetve az elsőfokú eljárás 77 iktatott irata közül – a törvényszék által is elismerten – az egyik előkészítő irat nem fellelhető. Bár az elsőfokú bíróság 15 tárgyalási napot tartott, érveit, indítványait szerinte nem vizsgálták meg, és azokra az ítélet, majd a másodfokú és a felülvizsgálati ítélet sem reflektált; ezzel sérült az indokolt bírói döntéshez való joga, a tisztességes tárgyaláshoz való joga, illetve a jogorvoslathoz való joga. Sérelmezte az eljárás közel tíz évig tartó elhúzódását is. Mindezek véleménye szerint sértik a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.
- [7] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [8] Az Alaptörvény 28. cikke nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így a panasz e tekintetben nem méríti ki az érdemi elbíráláshoz szükséges, az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti tartalmi követelményt. Az Alaptörvény XXIV. cikke szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelme sem vetődhetett fel, tekintettel arra, hogy jelen ügyben nem került sor hatósági eljárásra. Ezen joggal kapcsolatos érdemi indokolás – ennek megfelelően – nincs is az indítványban; e vonatkozásban tehát a panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában meghatározott feltételnek, vagyis annak, hogy az indítványnak tartalmaznia kell az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét.

- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikke szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vonatkozásában az indítványozó lényegében a bíróságok bizonyítási, tényállás-megállapítási tevékenységét kritizálta, azt állítva, hogy bizonyítási indítványaira, hivatkozásaira a bíróságok nem reflektáltak, illetve azoknak nem tettek eleget. Az alkotmányjogi panaszban is hivatkozott, az elsőfokú bíróság által megvalósított állítólagos eljárási sérelmekre azonban a jogorvoslati döntéseket meghozó bíróságok tényszerűen reflektáltak a meghozott döntéseik indokolásában, csak éppen nem értettek azokkal egyet; bizonyos indítványokat szükségtelennek vagy célszerűtlennek ítélték, a panaszindítványban is megjelenő felperesi hivatkozásokat pedig ténylegesen megvizsgálták, és kellő részletességgel megindokolták, miért nem fogadták el azokat.
- [10] Összességében az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírói döntések alapjául szolgáló tényállás-megállapítási és bizonyításfelvételi tevékenységet támadja; a panasz érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. Mivel az indítvány a bírósági döntések és az azok meghozatala alapjául szolgáló eljárás tartalmi kritikáját foglalja magában, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, illetve hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéstről volna szó, így a panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk vonatkozásában nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [11] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [12] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 13.P/P.21.813/2014/77. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.362/2017/8. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.VI.21.112/2018/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 5.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1592/2019.

